

Läsnyckel

I fiendens skugga

Författare: Sue Purkiss

Översättning: Sara Hemmel

I fiendens skugga är en spännande ungdomsbok som utspelar sig i Frankrike under andra världskriget. En stridspilot störtar i den lilla franska byn där huvudpersonen Sylvie bor. Sylvie och hennes familj tar hand om den skadade piloten, som heter Jack, och snart växer en kärlek fram mellan Sylvie och Jack.

Boken är skriven på Hegas nivå tre, med ett språk som ligger ganska nära talspråket. Den passar för läsare som är tretton år eller äldre, och som vill ha en historisk, spännande berättelse med inslag av kärlek. Boken passar också utmärkt som högläsning på högstadiet, eller som bredvidläsning samtidigt som man fördjupar sig i fakta om andra världskriget.

I fiendens skugga finns även som bok med CD, som mp3-fil att lyssna på, och som DAISY talbok.

Innan du läser

Titta på bokens framsida. Vad tror du att den här boken handlar om? Kan du gissa när i tiden den utspelar sig – tror du att det är en berättelse i nutid eller tänker du att den utspelar sig längre tillbaka i tiden? Vilket intryck får du av personen på framsidan – vilka känslor tror du rör sig inom henne? Ser hon exempelvis rädd ut eller kanske något annat? Vad, i så fall?

Läs texten på bokens baksida. Stämde dina intryck och tankar om framsidan överens med det du fick veta av baksidestexten? Fundera på vad du känner till om andra världskriget. Titta gärna i en faktabok om andra världskriget innan du börjar läsa så får du en bättre förståelse av berättelsen! Titta lite extra på Frankrikes roll i kriget eftersom berättelsen utspelar sig där.

Medan du läser

Torsdagen den 30 juli 1942

Hur kunde det komma sig att stridsflygplan med engelska och tyska soldater krigade ovanför Frankrike tror du? Vilka verkar bokens berättarjag "hålla på", och varför är det så, tänker du?

Vilket land var Frankrikes fiende i kriget? Vilka länder tror du var på Frankrikes sida? Ta reda på det, om du inte vet!

Sylvie säger att hennes pappa förmodligen struntar i om mannen, som hoppade fallskärm från planet, dör eller överlever. Varför tror du att han resonerar så?

Hur tror du att Sylvies pappa menar när han säger att det skulle vara dumt att hjälpa fallskärmshopparen? Vad kan hända med den som ändå tar risken, tror du? Håller du med om att det är dumt eller tycker du något annat? I så fall, vad, och varför?

För att hålla familjen trygg ska man "hålla sig undan och göra som de säger", säger pappan. Vilka "de" tror du att han syftar på?

Pierre pratade om motståndsrörelsen. Vad var det för en rörelse, tror du? Och vilka gjorde de motstånd emot?

Fredagen den 31 juli

Hur kunde Sylvie veta att det var fallskärmshopparen som hon mötte? Varför tror du att Sylvie valde att hjälpa honom trots riskerna?

Varför tror du att familjen samlades i vardagsrummet för att lyssna på radio? Vad tror du att de lyssnade på för något?

Lördagen den 1 augusti

Varför tror du att det var så viktigt för Sylvie och Pierre att hålla Jack gömd?

Vad tror du skulle ha hänt med Jack om Sylvies pappa överlämnat honom till tyskarna?

Vad tror du att det innebar att Sylvie bara såg *en* fallskärm komma ner från stridsplanen? Varför ville hon inte berätta det för Jack tror du?

Måndagen den 3 augusti

Vad tror du skulle kunna hända med Jacks ben, och med Jack själv, när det röda spred sig allt högre upp i benet?

Varför tror du att Sylvie ville att Jack skulle stanna trots att det kunde vara farligt för Sylvie och hennes familj?

Onsdagen den 5 augusti

Vad tror du hände med alla de judiska barnen som samlades ihop? Ta gärna reda på information om vad som hände med judarna under kriget, om du inte vet.

Varför tror du att Sylvie tänkte att det här var ett bra tillfälle att berätta om Jack?
Varför tror du mamman och pappan gick med på att hjälpa Jack nu när åtminstone pappan var helt emot det först?

Vad menade Sylvies pappa när han sade att Jack "har stridit emot barnamördarna", medan han själv allt för länge hade blundat för det som pågått? Vilka syftar benämningen "barnamördarna" på och varför, tror du?

Fredagen den 7 augusti

Tycker du att det verkar som om livet i den franska byn hade blivit bättre, eller sämre, sedan den nya befälhavaren kom?

Upplever du att Sylvies pappa har förändrats på något sätt nu jämfört med hur han var i bokens början? Hur, i så fall?

Varför tror du att Sylvie kände sig svartsjuk när hon hörde Jack skratta tillsammans med hennes bror?

Hur tror du att det kommer sig att Sylvie säger att det "aldrig kommer någon ut hit" till Jack samtidigt som familjen är noga med att dölja varje spår av Jack för att de aldrig vet när tyskarna dyker upp? Varför säger inte Sylvie som det är till Jack, tror du?

Onsdagen den 12 augusti

Hur skulle Jack kunna bli fransman, tänker du?

Vad tror du att det var för papper som Jack saknade? Hur tror du att Pierre menade när han sa att han kanske kunde ordna det?

Vad menade Sylvies pappa när han sade: "Det är en farlig tid men vi måste alla göra vad vi kan" tror du? Vad är det som alla måste göra?

Sylvie tänker att mycket har förändrats hos familjen på bara några dagar! Vad menar hon då tror du? Vad tycker du har förändrats och vad tror du att den förändringen beror på?

Måndagen den 7 september

Varför tror du att Jack inte hade meddelat sina föräldrar att han levde? Tror du att det kan ha funnits några risker med att t ex skicka brev eller ringa i krigstid? Vilka då, i så fall?

Verkar känslorna mellan Sylvie och Jack ha förändrats nu tycker du? På vilket sätt?

Varför tror du att Jack ville åka hem när han hörde att det pågick ett stort slag om Storbritannien? Vad tror du att Jack menade med att han inte kan vara i säkerhet när hans vänner är i fara? Vad ville han göra i England tror du? Tycker du att han resonerade dumt eller modigt? Varför?

Tisdagen den 8 september

På vilket sätt var Jack inte säker på gården i Frankrike längre? Vad ville tyskarna göra med honom? Vad menade officeraren med att familjen snart inte hade något val?

Onsdagen den 9 september

Sylvie oroar sig för hur hon ska klara av att Jack åker hem. Hur menar hon då, tror du?

Torsdagen den 10 september

På vilket sätt kunde det vara säkrare att transportera Jack med cykel istället för att Sylvies pappa skjutsade honom med bil, tänker du?

Tror du att Jack och Sylvie kommer att träffas igen?

Vad tror du att Sylvie menar med att Pierre ska berätta för sina vänner att hon kan vara till nytta? Vilka vänner kan hon ha syftat på? Hur kan hon vara till nytta, tror du?

Fredagen den 25 maj 1945

Kriget är över – det är fred! Vilka förlorade och vilka vann – vet du? Ta reda på det, om du inte vet!

Tror du att kriget har förändrat Sylvie på något sätt? Hur och varför i så fall?

Efter läsningen

Tyckte du om den här boken? Vad tyckte du var bäst i boken? Vad var mest spännande? Skulle du rekommendera boken till en vän? Varför, eller varför inte?

Diskutera i helklass eller i mindre grupper: Lärde du dig något om livet under andra världskriget som du inte redan visste? Var det något som du inte förstod eller som verkade konstigt? Vad, i så fall?

Om du inte redan har gjort det: sök på internet efter fakta om andra världskriget och titta i faktaböcker! Biblioteket har många bra faktaböcker om andra världskriget. Välj ut en av följande frågor om andra världskriget och sök information så att du kan besvara den!

- Vilka länder krigade mot varandra? Fanns det grupper av länder som tillsammans krigade mot varandra? I så fall, vilka?
- Vad hände i Sverige under andra världskriget? Stod Sverige på någon sida i kriget? Vilken, i så fall?
- Vad hände med judarna under kriget? Fanns det andra grupper av människor som också hade det svårt? Varför behandlade man dem som man gjorde?
- Sylvies pappa pratar om brist på äkta kaffe och om ransonering. Vad betyder ransonering? Hur fungerade ransoneringen? Var det brist på mat under kriget? Vad åt och drack människor istället för t ex kaffe?
- Jack meddelar inte sina föräldrar att han lever. Sylvie får inte veta förrän långt senare att Jack överlevt, efter sin flykt från Frankrike. Hur tror du att man på 1940-talet kunde kontakta varandra? Fanns det telefon på den tiden, tror du? Ta gärna reda på vilka kontaktmöjligheter som fanns på den tiden och vilken teknisk utrustning man kunde använda sig av!
- Kriget pågick i flera länder runt om i världen. Hur visste människorna, i t ex byar som Sylvies, vad som hände i kriget? Hur visste man när kriget tagit slut? Hur spreds nyheter på den tiden och vilka sätt fanns det att ta del av nyhetsrapporteringen?

Har du tänkt på att en berättelse kan bli helt annorlunda, beroende på vems ögon vi ser händelserna ur? Försök skriva om samma berättelse som du precis har läst – men låt Jack bli din berättelses berättarjag! Hur tror du att Jack upplever kriget? Vad känner Jack då fallskärmen inte vill öppnas när han störtar ut ur planet? Har Jack valt att bli soldat och strida för England? Vad tycker han om tyskarna och om Frankrike? Hur upplever han det när han kommer till Sylvies familj och blir räddad av dem? Vad tänker Jack när bombplanen flyger mot hans hemland? Hur känner han för Sylvie, och hur ser hans framtidsplaner ut?

Den här boken är skriven lite som en dagbok genom att varje nytt kapitel har en rubrik som är ett datum. Känner du till en annan, känd berättelse om andra världskriget, som är skriven i dagboksform – vilken då, i så fall?

Om inte: ta reda på fakta om Anne Frank – den judiska flickan som skrev dagbok under krigstiden. Vem var hon, och vilket öde mötte henne under kriget? Hur behandlades hon, och många andra miljoner judar?

Läs gärna boken *Anne Franks dagbok* så får du veta mer om judarnas situation under kriget. Boken finns även utgiven som lättläst!

Hegas arbetsmaterial kallar vi Läsnycklar – med fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt och på olika plan.

Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren, språket eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Välj ut frågor och uppgifter utefter vad som passar din klass/barngrupp. Jobbar du med yngre barn får förstås skriv-uppgifter förvandlas till något annat. Uppgifterna kan användas individuellt eller gemensamt i t ex boksamtal. Antingen jobbar ni med dem under läsningens gång, eller efteråt. Svaren på de flesta frågorna finns i texten – det finns inget facit i den här Läsnyckeln.

Mycket läsnöje!